

Saksframlegg

Saksgang:

Styre	Møtedato
Styret Helse Sør-Øst RHF	31. januar 2019

SAK NR 004-2019

DELSTRATEGIER FOR FORSKNING OG INNOVASJON

Forslag til vedtak:

1. Styret tar regionale delstrategier for for forskning og innovasjon til etterretning.
2. Sak om fordelingen av de regionale forskningsmidlene i Helse Sør-Øst skal fremlegges styret første halvår 2019.

Hamar, 24. januar 2019

Cathrine M. Lofthus
administrerende direktør

1. Hva saken gjelder

Det er utarbeidet delstrategier for forsknings- og innovasjonsvirksomheten i Helse Sør-Øst som legges frem for styret for godkjenning. De to delstrategiene representerer en oppdatering av gjeldende regionale forsknings- og innovasjonsstrategi. I tillegg diskuteres problemstillinger knyttet til fordelingen av de regionale forskningsmidlene i Helse Sør-Øst.

2. Hovedpunkter

Prosess for strategiarbeidet

Arbeidet med oppdatering av regional forsknings- og innovasjonsstrategi startet våren 2016 i regi av regionalt forskningsutvalg (RFU). RFU har medlemmer fra alle helseforetakene i regionen og inkluderer representanter for både konserntillitsvalgte (KTV) og brukere. Det ble besluttet å utvikle separate strategier for forskning og innovasjon. Dette er begrunnet i at innovasjon i økende grad er begrunnet i tjenestebehov mer enn i videreføring av forskningsresultater.

Delstrategiene for forsknings- og innovasjonsvirksomheten i Helse Sør-Øst som nå er utarbeidet konkretiserer og utfyller *Regional utviklingsplan 2035 for Helse Sør-Øst*.

Delstrategi for forskning

RFU har arbeidet med utkastene til delstrategi for forskning i Helse Sør-Øst, og disse er diskutert ved flere anledninger i utvalget. Det har vært et tydelig ønske at strategidokumentet skulle ha en overordnet karakter, være kortfattet og ikke handlingsplanpreget. Dette er lagt til grunn ved utarbeidelse av delstrategien.

Delstrategi for innovasjon

Grunnlagsdokumentet for delstrategi for innovasjon er utformet internt i Helse Sør-Øst RHF og deretter presentert for og diskutert i arbeidsgruppen for innovasjon i Helse Sør-Øst RHF, innovasjonsnettverket i Helse Sør-Øst og innovasjonsutvalget ved Oslo universitetssykehus HF.

Utkast til delstrategier har vært behandlet i administrerende direktørs ledergruppe og innspill derfra er innarbeidet. Reviderte strategiutkast har vært lagt fram for KTV og for regionalt brukerutvalg. Konkrete innspill fra tillitsvalgte er innarbeidet. Utkastene fikk tilslutning i begge utvalg. Delstrategiene er også fremlagt direktørmøtet i Helse Sør-Øst og innspill herfra er også innarbeidet.

Helse Sør-Øst RHF og helseforskningen i Norge

Helseforskningen finansieres i hovedsak over helsebudsjettene og skal komme pasientene og helsetjenesten til gode. Den samlede ressursbruken til forskning innen spesialisthelsetjenesten i Helse Sør-Øst var i 2017 ca. 2,7 milliarder kroner og omfattet over 2 200 årsverk (NIFU-rapport 2018:27). Bidraget fra regionale forskningsmidler, inkludert øremerkede forskningsmidler fra Helse- og omsorgsdepartementet utgjorde ca. 520 millioner kroner.

Helse Sør-Øst RHF har ledet an i arbeidet med å legge til rette for forskning og innovasjon innen spesialisthelsetjenesten i Norge. Det regionale helseforetaket støtter forskning med høy vitenskapelig nytteverdi. Tildelingen av innovasjonsmidler er rettet mot teknologisk innovasjon, ofte basert på forskningsresultater, eller bruker- og behovsdrivet innovasjon.

I løpet av de siste årene har Helse- og omsorgsdepartementet markert at helseforskningen i spesialisthelsetjenesten skal orienteres mot klinisk virksomhet og skal være basert på identifisering av behov. Det er krav om tilrettelegging for økt deltakelse i kliniske studier og i utprøvende behandling. Kvalitetsregistre skal benyttes både til forskning og på annen måte til forbedring av tjenesten.

Regional utviklingsplan 2035 for Helse Sør-Øst

Forskning og innovasjon for en bedre helsetjeneste er ett av fem overordnede satsningsområder i *Regional plan 2035 for Helse Sør-Øst* (jf. styresak 114-2018). Planen peker på fire prioriterte mål:

- Fortsette arbeidet med å styrke helhetlig og tverrfaglig forskning og innovasjon i regionen
- Knytte bruk av forsknings- og innovasjonsmidler til strategiske satsingsområder i Helse Sør-Øst
- Evaluere effekt av endringer i tjenesteorganisering og nye arbeidsformer
- Bidra til å styrke klinikknær forskning, forskningssvake områder og samarbeid med kommunehelsetjenesten og andre aktører om forskning og innovasjon

Forskning - økt vekt på nytteverdi og brukerperspektiv

Alle regionale helseforetak har innført vurdering av forventet nytteverdi av forskningen, som tillegg til vitenskapelig kvalitet, ved søknader om forskningsmidler. Et annet virkemiddel er brukermedvirkning, som skal bidra til å gjøre forskningen mest mulig relevant for pasientene.

Økt kunnskap om nye behandlingsmåter, samhandling og bruk av ny teknologi er ønsket. Det er også nødvendig å styrke internasjonalt forskningssamarbeid og erfaringsutveksling. Utviklingen av persontilpasset diagnostikk og behandling vil sette særlige krav til integrasjon av forskning og utprøvende studier. På nasjonalt og regionalt nivå må det gjennom forskningsinfrastruktur og tilpassede støttefunksjoner legges til rette for økt pasientdeltakelse i slike studier.

Innovasjon - forutsetning for utvikling av helsetjenesten

Innovasjon er sentralt i utviklingen av helsetjenesten og i etableringen av helse og omsorg som et næringspolitisk satsningsområde. Helse Sør-Øst er nasjonalt ledende innen innovasjon, både med hensyn til volum og utvikling av systemer for støtte til innovasjonsaktivitet i spesialisthelsetjenesten.

Det har vært en markant økning i antall søknader om innovasjonsmidler til Helse Sør-Øst RHF, med tilfang fra samtlige helseforetak i regionen. Søknadskategoriene bruker- og behovsdrivet innovasjon ble etablert i 2014. Spesielt ikke-universitetssykehusene har søkt og fått tildelt innovasjonsmidler i denne kategorien. Høsten 2018 er det lyst ut midler til brukerdrevet tjenesteinnovasjon, for å understøtte satsningsområdene i regional utviklingsplan, det vil si samhandling, brukerstyring, samvalg og reduksjon av uønsket variasjon i tjenestene.

Arbeidet med å styrke innovasjonssamarbeidet mellom spesialisthelsetjenesten og næringslivet har i stor grad vært basert på å styrke infrastrukturen ved universitetssykehusene for testing og utprøving av innovasjoner, herunder medisinteknisk utstyr. Målet er å etablere en inngang for virksomheter som søker samarbeid med helseforetak for felles utvikling, testing, verifisering og dokumentasjon av nye løsninger som kan forbedre pasientbehandlingen. Utvikling av nye arbeidsformer og logistikk knyttet til måten man leverer tjenester på vil kreve større åpenhet og mer samarbeid med private og offentlige aktører.

Innovasjonsprosesser er nødvendige for at resultater fra forskningen skal komme pasientene til nytte. Det er stimulert til forskningsbasert innovasjon i Helse Sør-Øst, blant annet gjennom tildeling av konkurranseutsatte prosjektmidler. Inven2, som eies av Universitetet i Oslo (50%) og Oslo universitetssykehus HF (50%), følger opp forskningsbaserte innovasjonsprosjekter og støtter gjennomføring av oppdragsfinansierte studier ved helseforetakene. Inven2 er regionens TTO (Technology Transfer Office) i samsvar med rammeavtale med Helse Sør-Øst RHF.

Innovasjonsprosesser som engasjerer det regionale helseforetaket, er i betydelig større grad knyttet til tjenesteutvikling og omhandler både å fjerne sentrale hindringer og understøtte helseforetakenes arbeid lokalt. Slik tjenesteinnovasjon ansees som en forutsetning for utvikling av en bærekraftig spesialisthelsetjeneste. Det er særlig utfordringer knyttet til samarbeid på tvers av nivåene i helsetjenesten og derfor behov for at det regionale helseforetaket bidrar til å løsninger, ikke minst gjennom innføring av ny teknologi. Innovative anskaffelser er et nytt virkemiddel som kan utløse og/eller forsterke samarbeid med næringslivet

3. Administrerende direktørs anbefaling

De regionale delstrategiene for forskning og innovasjon bygger på utredninger og strategidokumenter, samt oppdragsdokumenter fra Helse- og omsorgsdepartementet. Sentrale referansedokumenter for de regionale delstrategiene er *HelseOmsorg21-strategien*, *Nasjonal helse- og sykehusplan 2016–2019*, *Legemiddelmeldingen* og *Regjeringens langtidsplan for forskning og utdanning*.

Delstrategiene er samlet sett et godt grunnlag for det regionale helseforetakets videre satsing på forskning og innovasjon og underbygger sentrale mål i *Regional utviklingsplan 2035 for Helse Sør-Øst*.

Formatet for begge delstrategiene er bevisst valgt å være kortfattet og overordnet. Iverksetting av delstrategiene vil bli beskrevet i handlingsplaner hvor tiltak konkretiseres og prioriteres.

Når det gjelder fordelingen av de regionale forskningsmidlene kan det reises spørsmål ved om Helse Sør-Øst RHF har etablert gode nok virkemidler for å sørge for at tildelingen av midlene er i tråd med delstrategien og føringer i *Regional utviklingsplan 2035 for Helse Sør-Øst*. Et aktuelt spørsmål er om Helse Sør-Øst RHF i større grad enn i dag burde øremerke midler til ulike virksomhets- og forskningsområder, som eksempelvis psykisk helsevern eller tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Et annet spørsmål er om Helse Sør-Øst RHF skal etablere mekanismer for å kunne allokere forskningsmidler til spesifikke områder hvor det er identifisert et behov for ny forskningsbasert kunnskap. Det er ønskelig å involvere styret i disse problemstillingene.

Administrerende direktør inviterer styret til å ta regionale delstrategier for forskning og innovasjon til etterretning. Administrerende direktør vil fremlegge en ny sak til styret om fordelingen av de regionale forskningsmidlene i Helse Sør-Øst første halvår 2019.

Trykte vedlegg:

1. Regional delstrategi for forskning
2. Regional delstrategi for innovasjon

Utrykte vedlegg:

- Ingen